Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

2026

Proves d'accés a la universitat

Literatura catalana

Sèrie 5

Indiqueu les opcions triades:

Exercici 1: Opció A ☐ Opció B ☐

Exercici 3: Opció A ☐ Opció B ☐

Espai per a la correcció

Qualificació			
Exercici 1			
Exercici 2	2.1		
	2.2		
Exercici 3			
Suma de notes parcials			
Descompte en la redacció			
Qualificació final			

Espai per a la revisió

Comprovació	2a correcció

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

L'examen consta de TRES exercicis obligatoris. Als exercicis 1 i 3, trieu UNA de les dues opcions proposades (A o B) i indiqueu a la portada de l'examen les opcions que heu escollit. A l'exercici 2, responeu a TOTES les qüestions plantejades.

Les respostes han de ser clares i han d'estar redactades de manera coherent i cohesionada, amb correcció gramatical, lèxica i ortogràfica. Es descomptaran fins a 2 punts en el conjunt de l'examen per errors de redacció, gramaticals, ortogràfics o lèxics.

Exercici 1

[2 punts]

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió corresponent. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

Expliqueu el conflicte que es planteja a *Antígona*, de Salvador Espriu, entre Antígona i Creont. Relacioneu aquest conflicte amb el context històric i polític en què es va escriure l'obra.

OPCIÓ B

Expliqueu com és la veu narrativa dels contes d'*El Cafè de la Granota*, de Jesús Moncada. Qui i de quina manera explica les històries que formen el recull?

Exercici 2
[3 punts en total]

A partir dels poemes «Mester d'amor», de *La gesta dels estels* (1922) (text 1), i «Visca l'amor», d'*El poema de la rosa als llavis* (1923) (text 2), ambdues obres de Joan Salvat-Papasseit, responeu a les qüestions següents:

2.1. Indiqueu quin és el tema comú a tots dos textos i citeu un vers de cada poema que ho exemplifiqui.
[1 punt]

2.2. En el poema «Mester d'amor» (text 1) hi apareix clarament el tòpic del *carpe diem*. Argumenteu-ho amb dos versos d'aquest poema i compareu-los amb l'últim vers de «Visca l'amor» (text 2).
[2 punts]

Text 1

Mester d'amor

Si en saps el pler no estalviïs el bes
que el goig d'amar no comporta mesura.
Deixa't besar, i tu besa després
que és sempre als llavis que l'amor perdura.

No besis, no, com l'esclau i el creient,
mes com vianant a la font regalada;
deixa't besar —sacrifici fervent—
com més roent més fidel la besada.

Què hauries fet si mories abans
sense altre fruit que l'oreig en ta galta?
Deixa't besar, i en el pit, a les mans,
amant o amada —la copa ben alta.

Quan besis, beu, curi el veire* el temor:
besa en el coll, la més bella contrada.
Deixa't besar
i si et quedava enyor
besa de nou, que la vida és comptada.

* *veire*: 'got'.

Text 2

Visca l'amor

Visca l'amor que m'ha donat l'amiga
fresca i polida com un maig content!
Visca l'amor
l'he cridada i venia
—tota era blanca com un glop de llet.

Visca l'amor que Ella també es delia:

visca l'amor:
la volia i l'he pres.

Exercici 3

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i desenvolupeu el comentari de text corresponent. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

Comenteu el poema «Avui, vint-i-u de desembre», de *Bruixa de dol*, de Maria-Mercè Marçal. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** L'experiència que descriu el poema considerant la seva situació en el llibre (és el primer poema de la secció «Tombant»).
***b*)** L'espai i els objectes en relació amb el jo del poema.
***c*)** La forma i la mètrica del poema en relació amb el contingut.

Avui, vint-i-u de desembre,
he sortit al balcó:
sota una pluja que ja amainava
he vist els testos, les olles, els pots
de conserva plantats d'atzavares,
de cintes, begònies, geranis i cactus,
de cabellera de la reina
i d'alegria de la casa.
I el gessamí, que si se'm mor, no se'm mor.

Feia molts dies que no sortia al balcó
corrent darrere d'amors i d'altres coses…

OPCIÓ B

Comenteu aquest fragment de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La situació del fragment en l'argument de l'obra.
***b*)** La relació del contingut de la cançó de Zaira amb la simbologia general de l'obra.
***c*)** El personatge de Zaira en el conjunt de l'obra.

Zaira, arraconada en el carro, no ha deixat de mirar el fill de l'Arcalde, que és en el rotllo, una mica separat; aquest igualment ha mirat an ella, i en Cop-de-puny, a tots dos. Zaira avança i canta:

Zaira:
De terres enllà
portem la tristesa,
la portem pel món
per deixar-la enrere.

Pertot on passem,
passem ben de pressa,
per no encomanà'ns
el mal de la terra.

El mal de l'amor,
el mar que s'arrela
i deixa en el cor
enyorança eterna.
Tant si plorem, com si patim,
hem de fer riure,
hem de cantar per viure.

Com flors esmortuïdes
creixem en la serra
i anem desfullant-nos
per la carretera.

Les fulles que ens cauen
són cançons bohèmies
que sembren poesia
i la prosa enterren.

De l'arbre del món
som les fulles seques,
regades de llàgrimes
i rodolant sempre.
Tant si plorem, com si patim,
hem de fer riure,
hem de cantar per viure.

Ningú aplaudeix. No ho han entès. Acabada la cançó, pren la safata i comença a fer capta. […]

Comprovació i 2a correcció:

3a correcció:

Etiqueta de l'estudiant

IEC
Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés.

SÈRIE 5

Exercici 1

[2 punts]

OPCIÓ A

Expliqueu el conflicte que es planteja a *Antígona*, de Salvador Espriu, entre Antígona i Creont. Relacioneu aquest conflicte amb el context històric i polític de redacció de l'obra.

Els 2 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) Espriu va escriure *Antígona* el 1939, just en acabar la Guerra Civil i als inicis de la dictadura del general Franco. Va revisar el text el 1947 i es va publicar el 1955. L'obra va néixer com a resposta al conflicte bèl·lic espanyol, i encarna en la tragèdia d'Antígona el dolor que provoquen les lluites fratricides i la injustícia de la llei imposada per la força. **(0,5 punts)**

(b) El conflicte neix de l'enfrontament del nou rei de Tebes, Creont, i Antígona. Creont, animant Etèocles a lluitar contra Polinices, ha provocat la mort de tots dos germans i s'ha proclamat rei de Tebes. Antígona, que ha intentat en va evitar que Etèocles lluiti contra el germà Polinices, s'enfronta a Creont perquè ha imposat que Polinices sigui tractat com a traïdor i, per tant, tal com mana la tradició, que el seu cos no sigui enterrat. Antígona trenca la llei imposada —una llei política, al marge de les lleis morals— quan decideix obeir el seu sentit ètic i enterrar Polinices. **(0,5 punts)**

(c) Espriu reinterpreta el mite d'Antígona per adaptar-lo a les circumstàncies de la Guerra Civil espanyola i, a partir de la segona versió (1969), del primer franquisme i de l'Europa de la Segona Guerra Mundial. Creont esdevé la figura del dictador i les seves lleis repressives; Antígona, al contrari, que mor pel que és just, representa la voluntat de concòrdia i el sacrifici per la pau. **(1 punt)**

OPCIÓ B

Expliqueu com és la veu narrativa dels contes d'*El Cafè de la Granota* de Jesús Moncada. ¿Qui i de quina manera explica les històries que formen el recull?

Els 2 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) La majoria dels contes d'*El Cafè de la granota* es poden dividir, pel que fa a la veu narrativa, en dos grans grups: les cròniques o informes i els monòlegs. **(0,5 punts)**

(b) El narrador cronista, que trobem en contes com «Un barril de sabó moll» o «Futbol de ribera», aplega informació sobretot del vell Cristòfol i sovint en reprodueix fidelment les paraules. Com que el cronista pretén ser només un escriba que transcriu les paraules de l'«informant», els relats contenen elements propis de la llengua oral i col·loquial. **(0,75 punts)**

(c) Pel que fa als monòlegs o soliloquis, en trobem d'epistolars («La Plaga de la Ribera», «Senyora Mort, carta de Miquel Garrigues»), amb interlocutor mut («Paraules des d'un oliver», «L'assassinat del Roger Ackroyd») i un de pur («Els delfins»). Aquí també el registre és oral. **(0,75 punts)**

Exercici 2

[3 punts en total]

En aquest exercici cal valorar la precisió i la brevetat (2.1.) i la capacitat de síntesi (2.2.). Es poden valorar altres respostes correctes diferents de les que es proposen en aquestes pautes de correcció.

2.1.

[1 punt]

(a) El tema comú de tots dos poemes és l'alegria de l'amor. **(0,5 punts)**

(b) El tema queda reflectit en diversos versos, entre els quals, per exemple: el v. 2 de «Mester d'amor» (Text 1), «el goig d'amar no comporta mesura», o l'expressió «Visca l'amor» que encapçala els versos 1, 3, 5 i 6 del poema «Visca l'amor» (Text 2). **(0,5 punts)**

2.2.

[2 punts]

(a) El tòpic del carpe diem, que significa "viu el moment" i és una exhortació a aprofitar el present, el recullen força versos del poema «Mester d'amor», entre els quals: la pregunta retòrica de la tercera estrofa «Què hauries fet si mories abans / sense altre fruit que l'oreig en ta galta?», en què el poeta constata que pot arribar la mort sense haver estimat (amb la galta buida, sense bes); i sobretot en el vers final, «besa de nou, que la vida és comptada» (dona't a l'amor perquè el temps passa, la vida s'acaba). Finalment, l'últim vers de «Visca l'amor» (Text 2) també es pot relacionar amb el tòpic del carpe diem —o la variant del colligo, virgo, rosas— perquè el poeta expressa que ha agafat l'amor («l'he pres») quan se li ha presentat, quan l'ha desitjat. (2 punts)

Exercici 3

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

OPCIÓ A

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si explica que:

(a) És un poema d'iniciació, de canvi, de transformació. Ho demostra l'afirmació rotunda de les determinacions temporals en el primer vers: «avui» i la data clau «vint-i-u de desembre»: és el solstici d'hivern, que marca el final i alhora l'inici d'una nova vida, que comença amb una mirada nova i neta sobre la realitat. El segon vers detalla l'única acció del jo poètic: sortir al balcó, que representa l'obertura al món després de molts dies de reclusió (v. 10) a causa del malestar provocat per l'amor (v. 11). Un altre detall fonamental és la pluja que amaina (v. 3), que és un element de renovació i purificació. **(1,25 punts)**

(b) Es produeix un contrast entre el jo poètic, que fins ara ha estat reclòs i trasbalsat, i la imatge del balcó i de les plantes que hi sobreviuen. L'enumeració de «testos, olles i pots / de conserva» i de vuit plantes diferents de naturalesa humil i quotidiana vol evocar un petit univers de vida senzilla, quotidiana i alegre malgrat l'abandó, i la capacitat del jo poètic de valorar la vida en allò que és més immediat i senzill. El balcó (espai urbà, quotidià i femení) es vincula amb el motiu del «jardí abandonat», un tòpic del decadentisme que l'autora actualitza. **(1,25 punts)**

(c) El poema està format per onze versos en vers lliure, sense regularitat mètrica ni rima. La llibertat mètrica del poema i de la secció a la qual pertany es relaciona amb l'element quotidià i la sensació d'alliberament que el contingut del poema evoca. **(0,5 punts)**

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.

OPCIÓ B

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si explica que:

(a) El fragment se situa al final de l'obra, a l'escena IX. Després de la cançó de Zaira, «ningú aplaudeix», el poble no entén la cançó. A partir d'aquí es resoldrà el final de l'obra i es produirà l'enfrontament entre els dos bàndols. (0,5 punts)

(b) La cançó resum la vida de l'artista i el seu sacrifici per transformar la societat a través de l'art. La cançó conté motius decadentistes, com la flor que s'esfulla, i l'artista és presentat com algú que no pot defugir la seva condició i que se sacrifica per redimir els altres del mal de la prosa portant-los la poesia, tot i que, malgrat aquest sacrifici, només rep incomprensió i ingratitud. (1,25 punts)

(c) Zaira representa la poesia, l'alegria que passa, el goig fugisser que l'artista pot oferir a la societat, que al seu torn l'exclou i el converteix en un marginat. Així, Zaira ha de continuar el seu camí amb el grup de comediants sense poder tastar l'estabilitat vital que li podria donar el compromís entre l'artista i la societat. (1,25 punts)

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.